

УДК 7.012:004.89

Северін К.В.¹, Самофал А.О.²

¹ старш. викл. НУ «Запорізька політехніка»

² студ. гр. БАД-534м НУ «Запорізька політехніка»

ІНКЛЮЗИВНИЙ ДИЗАЙН ЯК МЕХАНІЗМ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РІВНОГО ДОСТУПУ ДО ЦИФРОВИХ ПРОДУКТІВ ТА ПОСЛУГ

У сучасному цифровому середовищі інклюзивний дизайн є ключовим фактором для створення продуктів і послуг, які забезпечують рівний доступ для всіх користувачів, включаючи осіб із порушеннями зору, слуху, моторики та когнітивних функцій. За даними Всесвітньої організації охорони здоров'я (ВООЗ), близько 15% світового населення мають певні форми інвалідності, що обумовлює необхідність створення інклюзивного цифрового середовища. Впровадження інклюзивних рішень не лише відповідає етичним та законодавчим нормам, але й сприяє покращенню користувацького досвіду, розширенню аудиторії та підвищенню конкурентоспроможності цифрових продуктів.

Інклюзивний веб-дизайн передбачає забезпечення доступності веб-ресурсів для всіх користувачів, незалежно від їхніх фізичних, когнітивних або сенсорних особливостей. Попри очевидні переваги такого підходу, дослідження показують, що значна частина сайтів має суттєві недоліки у сфері доступності. Так, під час аналізу головних сторінок 1 мільйона популярних

веб-сайтів було виявлено понад 49 мільйонів помилок, пов'язаних із порушенням принципів інклюзивності.

Інклюзивний дизайн ґрунтується на кількох фундаментальних принципах, які забезпечують комфортну взаємодію користувачів із цифровими інтерфейсами. Дизайн має бути доступним для всіх користувачів незалежно від їхніх фізичних або когнітивних особливостей. Для цього необхідно дотримуватися міжнародних стандартів доступності, таких як Web Content Accessibility Guidelines (WCAG), що регламентують правильне використання кольору, текстових альтернатив для зображень та структурованої навігації. Адаптивність інтерфейсу дозволяє користувачам обирати найзручніший спосіб взаємодії відповідно до їхніх потреб.

Використання мінімалістичного дизайну, чітких візуальних підказок і логічно організованого контенту сприяє швидшому сприйняттю інформації. Візуальні та текстові елементи повинні бути достатньо контрастними для покращення читабельності. Додатково рекомендується використовувати структуровані заголовки, зрозумілі шрифти та інтервали між рядками, що полегшує читання. Для користувачів із вадами зору важливо забезпечити альтернативні текстові описи для графічних елементів, а для користувачів із порушеннями слуху – субтитри або текстові транскрипції для аудіо- та відеоконтенту. Реалізація зазначених принципів вимагає комплексного підходу із залученням фахівців різних сфер: веб-дизайнерів, розробників, експертів із доступності, контент-менеджерів та спеціалістів із поведінкової аналітики.

За даними Всесвітньої організації охорони здоров'я (ВООЗ), понад 1 мільярд людей у світі мають ті чи інші форми інвалідності, що робить інклюзивний дизайн не лише соціально значущим, а й комерційно вигідним. Окрім бізнес-аспекту, інклюзивний веб-дизайн є важливим з точки зору дотримання нормативних вимог. Наприклад, у США Закон про американців з інвалідністю (ADA) зобов'язує компанії забезпечувати цифрову доступність своїх ресурсів. В Україні аналогічні вимоги регулюються Постановою Кабінету Міністрів України від 21 липня 2023 року №757, яка передбачає відповідність офіційних веб-сайтів стандартам ДСТУ EN 301 549:2022.

Інклюзивний дизайн є важливим аспектом сучасного цифрового середовища, що сприяє створенню комфортних, доступних та ефективних продуктів для всіх категорій користувачів. Дотримання стандартів доступності, використання адаптивних технологій та залучення користувачів із різними потребами до тестування допомагає забезпечити рівні можливості у використанні цифрових платформ. Впровадження його принципів дозволяє не лише відповідати сучасним стандартам та вимогам законодавства, а й зміцнювати взаємодію з користувачами, що позитивно впливає на розвиток бренду.